

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie**

Rzeszów, dnia   września 2010 r.

**Pan
Janusz Śmigulski
Prezes Zarządu
Przedsiębiorstwa Komunikacji
Samochodowej
w Stalowej Woli S.A.**

LRZ-4101-02-01/2010
P/10/043

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2007 r., Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła w Przedsiębiorstwie Komunikacji Samochodowej w Stalowej Woli S.A. zwanym w dalszej treści Spółką kontrolę w zakresie „Restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstw transportu autobusowego”.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 5 sierpnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z uchybieniami ocenia Spółkę w zakresie realizacji planu strategicznego przyjętego na lata 2007-2010 dostosowanego do dynamicznie zmieniającej się sytuacji na rynku przewozów autobusowych i obejmującego pełny zakres działalności gospodarczej (30 różnych zadań).

W kontroli wykazano, że w latach 2007-2010 (I półrocze) Spółka realizowała działania restrukturyzacyjne określone dorocznymi planami rzeczowo - finansowymi, które pozwalały na utrzymanie zdolności przewozowej pomimo stale rosnącej konkurencji na rynku w zakresie przewozów pasażerskich.

W okresie objętym kontrolą Spółka realizowała regularne przewozy osób głównie na terenie województw: podkarpackiego i lubelskiego oraz na liniach w komunikacji

dalekobieżnej na terenie województw: świętokrzyskiego, małopolskiego, mazowieckiego. Powiatami obsługiwanymi przez Spółkę były: stalowowolski, nizański, janowski, leżajski, przeworski, jarosławski, przemyski, tarnobrzegi, kolbuszowski, rzeszowski, brzozowski, leski, sanocki, lubelski, kraśnicki, biłgorajski.

W wyniku analizy wybranych zezwoleń stwierdzono, że wnioski o wydanie zezwolenia lub jego zmianę zawierały rzetelne dane i zawierały komplet dokumentów wymaganych przepisem art. 22 ustawy z dnia 6 września 2001 r. *o transporcie drogowym* (Dz. U. z 2007 r., Nr 125, poz. 874 ze zm.).

W wyniku analizy porównawczej wybranych dzienników i obowiązujących rozkładów jazdy ustalono, że przy realizacji przewozów na wybranych liniach nie wystąpiły odstępstwa od rozkładów jazdy, a liczba zrealizowanych kursów i liczba autobusów użytych do wykonania przewozów na tych liniach odpowiadała liczbom autobusów podanym w zezwoleniach.

W okresie objętym kontrolą w Spółce nie było przypadku cofnięcia zezwolenia w myśl przepisu art. 24 pkt 4 ustawy *o transporcie drogowym*, jak również nie było przypadku wygaśnięcia zezwolenia w myśl przepisu art. 24 pkt 3 w/w ustawy.

W kontroli natomiast wykazano uchybienia w realizacji obowiązku zadań mających na celu wprowadzenia zmian w zezwoleniach na wykonywanie regularnej komunikacji i podejmowania działań nie określonych przepisami prawa przewozowego np. tzw. zawieszenie z dnia na dzień 21 kursów w 2009 r. i 22 kursów w 2010 r. Zawieszając kursy naruszono przepis § 2 rozporządzenia Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 13 stycznia 2006 r. *w sprawie treści, sposobu i terminów ogłaszania rozkładów jazdy oraz ich aktualizacji, warunków ponoszenia kosztów związanych z zamieszczaniem informacji dotyczących rozkładów jazdy oraz podawaniem rozkładów jazdy do publicznej wiadomości* (Dz. U. Nr 12, poz. 79), w którym określono, iż „Przewoźnik podaje rozkład jazdy do publicznej wiadomości w formie ogłoszeń wywieszonych na dworcach i przystankach wymienionych w tym rozkładzie jazdy oraz w punktach sprzedaży biletów, co najmniej na 7 dni przed terminem jego obowiązywania”.

Uchybienia dotyczyły zawieszenia 3 kursów bez uzyskania zmiany zezwolenia w tym zakresie do czego zobowiązywał przepis § 5 ust. 1 w/w rozporządzenia który określa, że „Zmian w treści rozkładu jazdy można dokonywać w każdym czasie, z tym że realizacja zmian w rozkładach jazdy w transporcie drogowym jest dokonywana po uprzedniej zmianie zezwolenia, a w transporcie kolejowym w porozumieniu z zarządcą infrastruktury kolejowej”.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli takie działania mogły narazić Spółkę na odpowiedzialność określoną przepisem art. 62. ust. 2 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. *Prawa przewozowego* (Dz. U. z 2000 r., Nr 50, poz. 601 ze zm.), który określa iż „Przewoźnik odpowiada za szkodę, jaką poniósł podróżny wskutek opóźnionego przyjazdu lub odwołania regularnie kursującego środka transportowego, jeżeli szkoda wynikła z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa przewoźnika”.

W kontroli ustalono, że Spółka odpowiadając na pismo Ministerstwa Skarbu Państwa, z dnia 10 marca 2008 r. znak MSP/DNWiP-1-500-1/08 w sprawie koncepcji prywatyzacji Spółki przedstawiła kompleksową propozycję uwzględniającą proponowany termin rozpoczęcia i ścieżkę prywatyzacji przedsiębiorstwa. W zaproponowanej koncepcji określono możliwą strategię i napisano m. innymi, że informacja Ministra Skarbu Państwa o rozpoczęciu procesu prywatyzacyjnego przedsiębiorstwa komunikacji samochodowej nie spotkała się deklaracją uczestnictwa pracowników w tym procesie w 2002 r. i 2008 r. Pracownicy Spółki w zdecydowanej większości nie byli skłonni angażować własne środki w celu wykupu akcji spółki. Podano również, że są możliwe ścieżki prywatyzacji pośredniej określone w ustawie dla jednostki bazowej w Stalowej Woli. Spółka wymaga wzmocnienia kapitałowego, który należy wykorzystać na odnowę taboru. Potencjalny inwestor zaproszony do rokowań, winien brać pod uwagę konieczność ponoszenia wysokich ciężarów w celu realizacji programu głębokiej restrukturyzacji taboru. Napisano również, że występujące okresowo tendencje bezpłatnego przekazania akcji spółek dla samorządu w warunkach PKS w Stalowej Woli S.A. nie znajdują uzasadnienia w sterze koniecznych do poniesienia ciężarów restrukturyzacji środków transportowych. Biorąc pod uwagę potencjał świadczonych usług, wielkość zatrudnienia i poziom obrotów – spółka jest podmiotem przewyższającym parametry przedsiębiorstwa średniego, w związku z czym wzmocnienia kapitałowego należy poszukiwać w otoczeniu występującego kapitału rynkowego a nie pomocowego.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że w okresie objętym kontrolą Spółka konsekwentnie realizowała plany rzeczowo – finansowe opracowane na 2007, 2008 i 2009 r. uzyskując z działalności podstawowej wyniki na średnim poziomie co wykazano w sprawozdaniach z działalności Spółki sporządzanych na podstawie rzetelnych danych źródłowych.

W kontroli wykazano, że w każdym planie przyjętym na dany rok określono szczegółowe zadania wskazując w nich środki realizacji, koordynatora działań (nr jednostki organizacyjnej Spółki odpowiedzialnej za realizację zadania) i harmonogram.

Zadania ujęte w planach rzeczowo - finansowych wpisane były w realizację planu strategicznego Spółki na lata 2007-2010 przyjętego uchwałą Zarządu Nr 145/III/2007, z dnia 26 marca 2007 r., pozytywnie zaopiniowanego przez Radę Nadzorczą, uchwałą z dnia 23 marca 2007 r. Nr 55/III/2007.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą Spółka otrzymała dopłaty do sprzedaży biletów ulgowych osobom uprawnionym z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego ogółem w kwocie 9.765.364 zł.

Za okres od września do grudnia 2009 r. oraz za styczeń 2010 r. Spółka nie otrzymała od Urzędu Marszałkowskiego w Rzeszowie dopłaty w kwocie 17.862 zł, o którą wnioskowano przedkładając wszystkie wymagane dokumenty. Kwota w/w należności to kwota dopłaty do biletów sprzedanych przez placówkę w Janowie Lubelskim.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia zasady regulujące w Spółce rozliczanie ulg zastosowanych do sprzedaży biletów osobom uprawnionym, które konsekwentnie przestrzegane zapewniały rzetelność rozliczeń z urzędami marszałkowskimi.

W kontroli ustalono, że w okresie objętym kontrolą w oparciu o umowy zawarte z samorządami i szkołą w Stalach, Spółka realizowała przewozy uczniów na terenie gmin: Ulanów, Rudnik nad Sanem, Radomyśl, Bojanów, Jarocin, Dzikowiec. Przychody z tytułu realizacji tych umów wynosiły ogółem odpowiedni: w 2007 r. – 297.917,54 zł, w 2008 r. – 300.375,19 zł, w 2009 r.– 355.544,09 zł. Spółka należyście wywiązywania z realizacji zawartych umów, a współpraca z gminami w tym zakresie układała się poprawnie co dobrze rokowało na przyszłość.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Spółki realizowane w zakresie rozpoznania konkurencji i analizowania rynku przewozów pasażerskich. W wyniku obserwacji innych przewoźników, obsługujących tą samą linię, wykonujących przewozy samochodami typu bus, prowadzonej w wybranych miesiącach na wybranych przystankach stwierdzono: powtarzające się odjazdy i przyjazdy przed czasem ustalonym w obowiązującym rozkładzie jazdy (odjazdy przed czasem wynosiły od 2 - 4 min, przyjazdy przed czasem wynosiły od 4 - 17 min), przekraczanie obowiązującej średniej prędkości przyjazdu między przystankami lub na całej trasie wynoszące od 10 - 34 km/h. Obserwacją objęto również ruchy konkurentów wykonywane w zakresie zmian cen biletów miesięcznych i jednorazowych. W wyniku tych obserwacji wykazano nieprawidłowości polegające na stosowaniu przez konkurentów niewłaściwych kas fiskalnych oraz zmiany z dnia na dzień cen biletów bez dokonywania zmiany zezwolenia.

Wyniki analiz brano pod uwagę przy kształtowaniu polityki taryfowej cen za usługi przewozowe i do opracowania tzw. „Analizy marketingowej rynku”, w której Spółka określiła pięć zasadniczych przesłanek generowania niekorzystnych relacji konkurencyjnych przez transport drugiej grupy.

W opinii Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Rzeszowie w/w „Analiza...” była rzetelną diagnozą problemu Spółki, który występuje na rynku przewozów pasażerskich i ma istotny wpływ na prowadzenie podstawowej działalności.

W kontroli wykazano, że wymiana taboru autobusowego realizowana poprzez zakupy nowych i używanych autobusów oraz leasing w latach 2007 - 2010 I kw. dokonywano w oparciu o plany rzeczowo - finansowe określone na lata: 2007, 2008, 2009.

W wyniku analizy postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na zakup nowych pojazdów ustalono, że w okresie objętym kontrolą przeprowadzono 4 postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego o łącznej wartości 6.608.000 zł, t.j. 1.704.366,67 euro, zgodnie z przepisami rozdziału 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych* (Dz. U. z 2007 r., Nr 223, poz. 1655 ze zm.). Od rozstrzygnięć w sprawie przeprowadzonych postępowań nie składano odwołań i skarg.

W wyniku analizy dokumentów dotyczących zakupu 4 losowo wybranych używanych pojazdów (najstarszych) ustalono, że nabycie tych pojazdów poprzedzono analizą rynkową w zakresie zasadności ich zakupu, a wybrane pojazdy poddano oględzinom w zakresie ich stanu technicznego. Pojazdy te zakupiono w trybie z wolnej ręki, do czego uprawniał przepis art. 133 ust. 1 ustawy *Prawo zamówień publicznych*.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że w okresie objętym kontrolą Spółka podejmowała uzasadnione decyzje w zakresie gospodarowania majątkiem, które były poparte w każdym przypadku potrzebą ekonomiczną i zaakceptowane przez nadrzędne organy Spółki.

Opinie niezależnego biegłego rewidenta sporządzone po badaniu bilansu Spółki za lata 2007, 2008 i 2009 stwierdzały rzetelność i jasność wszystkich informacji dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej, zgodność we wszystkich aspektach z zasadami rachunkowości, przepisami prawa i postanowieniami statutu Spółki.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą rachunek zysków i strat: w 2007 r. wykazał zysk netto w kwocie 115,6 tys. zł, w 2008 r. 77,1 tys. zł, natomiast w 2009 r. osiągnął wynik ujemny wykazując stratę netto w kwocie 1.519,1 tys. zł. Na powstanie straty w 2009 r. zasadniczy wpływ miał brak dochodów w działalności podstawowej.

Przedstawiając Panu Prezesowi powyższe uwagi i oceny, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie – na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy o NIK – wnosi o:

1. podjęcie skutecznych działań w celu uzyskania od Urzędu Marszałkowskiego w Rzeszowie, dopłaty do biletów sprzedanych z ulgą osobom uprawnionym w kwocie 17.862 zł, za okres od września do grudnia 2009 r. oraz za styczeń 2010 r.
2. zachowania, w każdym przypadku planowanej zmiany rozkładu jazdy autobusów, 7-dniowego terminu informowania pasażerów o jej wprowadzeniu,
3. dokonania zmiany w zezwoleniach na realizację 3 zawieszonych kursów na trasie Janów Lubelski Stalowa Wola z godz. 8⁰⁰, Stalowa Wola – Janów Lubelski z godz. 11⁵⁵ i Stalowa Wola-Kurzyna Wielka z godz. 6³⁵.

Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy o NIK w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie oczekuje od Pana Prezesa, w terminie miesięcznym informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o podjętych działaniach na rzecz realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały.